

BOŽIDAR FLEGERIČ:

JURIJ CAF.

ŽIVLJENJE IN DELOVANJE SLOVENSKEGA JEZIKOSLOVCA.

Ob koncu osemnajstega in v prvih dveh desetletjih prošlega stoletja je Bog Slovanom poslal mož, kateri ostanejo večne čase čast, dika in slava svoje domovine. Ne bom tukaj našteval njihovih imen, saj jih mora poznati vsak slovanski naobraženec. Med njimi se svetj poleg dr. Frančiška Miklošiča, kateri je bil vseslovanskega in celó evropskega pomena, Jurij Caf, velik pospeševatelj domačega jezika in globok učenjak. Gotovo bi ga danes poznala Evropa kakor učenega Kopitarja, ko bi mu bila v življenju milejša usoda, katera mu je še po nesrečni smrti raznesla plodove mnogoletnega truda, kakor vihra pleve, na vse strani!

Jurij Caf je bil rojen dne 13. aprila 1814 na Rečici pri sv. Trojici v krasnih Slovenskih goricah; rojen je torej istega leta kakor slavna slovanska pesnika, Rus Michael Lermontov in Malorus Ševčenko.

Sveta Trojica je najnovejši trg na slovenskem Štajerskem. L. 1663. so se ondi naselili redovniki sv. Avgušтина. Ker so imeli tako malo dohodkov, da jim je bilo težko živeti, so prosili sami, da so jim samostan razpustili l. 1787. in potem ustanovili župnijo. Od l. 1812. do 1854. so to župnijo oskrbovali posvetni duhovniki, odslej jo pa oskrbujejo očetje frančiškani.

Malega Jurija je krstil Frančišek Murko, tamošnji kaplan, in ga pripravljaj za latinske šole; njegovemu očetu je bilo ime Matija, a materi Magdalena, rojena Belan. Ko je

dovršil Jurij v svojem rojstnem kraju ljudsko, za one dobe grozno nemškutarsko učilnico, je prišel v bližnji Maribor. Na šestrazrednem gimnazijskem zavodu je dovršil nauke z odliko, a modroslovje (tedanji sedmi in osmi razred) v Gradcu z izvrstnim uspehom. Po končanih modroslovnih naukih je izvolil bogoslovje za svoj bodoči poklic, kar je goreče želela njegova ljubeča mati. Že v prejšnjih letih se je učil marljivo slovanskih jezikov, a v graški bogoslovnici je pridno izpopolnjeval to znanje. Neki Cafov součenec je pripovedoval pokojnemu Božidaru Raiču, da se je Caf v svobodnih urah učil na pamet besede iz ruskega slovarja. Nekateri tovariši so se mu posmehovali, a to ga ni odvrčalo od njegove trdne namere, temuč mu le podvojilo marljivost. Zabavljive součence je zavrnil pošteno, kakor so zaslužili, s temi-le besedami: „V kolegijih se javno kaže, da toliko ali še več znam iz pred-

Jurij Caf.

pisanih predmetov, kakor katerikoli izmed vas. Slovanskih jezikov se pa učim iz posebne marljivosti tedaj, kedar se vi igrate in po hodnikih halabušite.“ Izmed pomožnih bogoslovnih ved se je posebno zanimal za orientške jezike, arabščino, sirščino in hebrejščino, kar mu je bilo jako koristno za jezikoslovje.

Zaradi izvrstnih sposobnosti in sijajnega napredka v bogoslovju je postavilo seme-niško ravnateljstvo Cafa za predstojnika zavetišču, katero je bilo tedaj združeno s tem zavodom. Neki Cafov součenec, poznejši